Wydawca:
Polskie Centrum Akredytacji

Adres:
01-382 Warszawa
ul. Szczotkarska 42
tel.: + 48 22 355 70 00
fax: +48 22 355 70 18
e-mail: sekretariat@pca.gov.pl
www.pca.gov.pl

Redakcja:
Lucyna Olborska
Małgorzata Olczak-Wąsik
Małgorzata Tworek

Polskie Centrum Akredytacji jest krajową jednostką akredytującą, upoważnioną do akredytacji jednostek oceniających zgodność na podstawie ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz.U. poz.542). Polskie Centrum Akredytacji posiada status państwowej osoby prawnej i jest nadzorowane przez ministra właściwego do spraw gospodarki.

PCA INFO

wydarzenia
opinie
perspektywy

NR 13
Czerwiec 2016

2016

Polskie Centrum Akredytacji

15 lat działalności

Spis treści

1. List Dyrektora PCA 5
2. Nowe regulacje prawne dotyczące akredytacji 7
3. Powołanie nowej Rady ds. Akredytacji 9
4. Zmiana struktury organizacyjnej PCA 10
5. Akredytacja do celów notyfikacji 11
6. Zmiana normy ISO/IEC 17021-1 12
7. Aktualizacja dokumentów PCA 13
8. Publikacja dokumentów EA/IAF/ILAC 17
9. Aktywność PCA na forum międzynarodowym
   - 9.1 Działalność jednostek oceniających zgodność w obszarze badań nieniszczących (NDT) – harmonizacja podejścia 18
   - 9.2 EA MLA w zakresie akredytacji organizatorów badań biegłości – ISO/IEC 17043 19
   - 9.3 Warsztaty dot. ETV – zmiany wymagań akredytacyjnych 20
   - 9.4 Decyzje podjęte podczas EA General Assembly 21
10. Porozumienie o współpracy z węgierską jednostką akredytującą 22
11. Panel PCA podczas II Europejskiego Forum Jakości 23
12. PCA na targach EuroLab 2016 25
13. Światowy Dzień Akredytacji – 9 czerwca 27
14. Przegląd mediów w zakresie publikacji dotyczących akredytacji 29
15. Szkolenia otwarte i wewnętrzne 32
16. Akredytacja w liczbach 34

1 List Dyrektora PCA

Szanowni Państwo,
w dniach od 6 do 10 czerwca w Polskim Centrum Akredytacji gościliśmy grupę ośmiorga ewaluatorów z Belgii, Hiszpanii, Grecji, Portugalii, Słowacji, Wielkiej Brytanii i Niemiec. Polskie Centrum Akredytacji jest sygnatariuszem wielostronnego porozumienia w ramach European co-operation for Accreditation (EA MLA – EA Multilateral Agreement). Wizyta miała na celu potwierdzenie statusu sygnatariusza EA MLA, dzięki któremu certyfikaty i raporty przedstawiające wydawane przez akredytowane jednostki oceniające zgodność są uznawane na całym świecie. Chciałabym podkreślić, że konsekwencje wyników ewaluacji nie dotykają tylko PCA, ale przede wszystkim naszych klientów, a pośrednio i przedsiębiorców.
Kluczowym, dla zrozumienia istoty procesu potwierdzenia, jest rozszyfrowanie angielskiego peer evaluation (ewaluacja równorzędna). Przedstawiciele jednostek akredytujących z różnych krajów, wyznaczeni przez Radę ds. Wielostronnego Porozumienia, oceniają zgodność i skuteczność działań jednostki akredytującej. Ewaluacje takie odbywają się raz na cztery lata. W Polskim Centrum Akredytacji jest już pięć osób szczycących się statusem ewaluatora. To szczególny dla mnie powód do dumy, ponieważ w ostatnim roku, gdy jestem dyrektorem PCA, aż troje z nich zdobyło uprawnienia.
Potwierdzenie statusu sygnatariusza poprzedzone jest procesem, który nie jest kontrolą, nie jest też auditem – przyjęliśmy określać tę procedurę nazwą „ewaluacja". Ewaluacja jest działaniem polegającym na obiektywnej ocenie działalności jednostki podczas wszystkich etapów, tj. planowania, realizacji, mierzenia rezultatów i samodoskonalenia. Proces ewaluacji w PCA został rozłożony w tym roku na dwie tury. Zakres obszarów podlegających ewaluacji był tak duży (dodatkowo po raz pierwszy rozszerzony o akredytację organizatorów badań biegłości), że nie udało się znaleźć jednego terminu, w którym wszyscy członkowie zespołu mogliby przyjechać do Polski.
Pierwszy etap ewaluacji obejmował prowadzenie działalności akredytacyjnej PCA w obszarach jednostek certyfikujących wyroby, systemy zarządzania, osoby, weryfikatorów rocznych raportów emisji gazów cieplarnianych (GHG) oraz jednostek inspekcyjnych. W zakresie tej oceny objętych był szereg programów akredytacji, funkcjonujących w obszarach regulowanych prawnie, w tym obszar akredytacji dla celów notyfikacji. Na przełomie września i października ocenieni zostaniemy w zakresie prowadzenia akredytacji laboratoriów badawczych, medycznych i organizatorów badań biegłości (jako jedna z pierwszych jednostek akredytujących w EA zostaniemy poddani ewaluacji w zakresie akredytacji organizatorów badań biegłości).
Podczas spotkania zamykającego ewaluatorzy podkreślili, że kierownictwo PCA, jego personel etatowy, jak również auditorzy obserwowani podczas ocen na miejscu, wykazali się wysokim poziomem zaangażowania w swoją pracę. Zespół ewaluatorów pozyskał dowody, że PCA opracowało i wdrożyło system zarządzania, dający zaufanie do procesów akredytacji i skuteczności funkcjonowania PCA. Ponadto wdraża-

ne w PCA w ostatnim okresie zmiany organizacyjne, wpływające istotnie na procesy akredytacji zostały ocenione jako mające pozytywny wpływ na dalszy, rozwój Polskiego Centrum Akredytacji. Ewaluatorzy podkreślili również, że w ciągu ostatnich dwóch lat PCA znacząco rozwinęło współpracę z organami administracji państwowej w zakresie akredytacji w obszarach wynikających z przepisów prawa.

A wyniki pierwszego etapu ewaluacji? Są bardzo dobre nie stwierdzono ani jednej niezgodności, jedynie kilka spostrzeżeń i komentarzy. Zespół ewaluatorów EA potwierdził zaufanie do działalności akredytacyjnej Polskiego Centrum Akredytacji, jako spełniającego wszystkie niezbędne wymagania. Ostateczne wyniki ewaluacji będą znane po drugiej części ewaluacji w październiku 2016 r., o czym Państwa niezwłocznie poinformuję.

Wprawdzie to jeszcze nie koniec, ale składam serdeczne podziękowania pracownikom, auditorom oraz naszym klientom za wkład pracy włożony w przygotowanie tej części ewaluacji.

Lucyna Olborska

Dyrektor
Polskiego Centrum Akredytacji

2 Nowe regulacje prawne dotyczące akredytacji

Ustawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku

20 marca 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz. U. poz. 542). W uzasadnieniu do projektu podano, że potrzeba wydania nowej ustawy wynikała przede wszystkim z konieczności zapewnienia spójności polskich regulacji z systemem europejskim, określonym w Nowych Ramach Prawnych (New Legislative Framework, NFL). Uchwalenie nowej ustawy oraz stosownych rozporządzeń, wdrażających bardziej szczegółowe elementy dyrektyw, niezbędne było także ze względu na to, że w 2016 r. wdrażanych jest dziewięć dyrektyw.

Drugim, w dużym stopniu zmienionym obszarem uregulowań prawnych, były przepisy dotyczące nadzoru rynku. W tym zakresie celem nowej regulacji jest poprawa skuteczności systemu w obszarze produktów nieżywnościowych w Polsce, umożliwiająca jednolite funkcjonowanie unijnego rynku wewnętrznego, którego filarem jest swobodny przepływ towarów. Jedna ze zmian dotyczy przepisów stosowania sankcji w przypadkach stwierdzenia, że wyrób nie spełnia wymagań. Poprzednio zastosowanie miały sankcje karne określone w przepisach ustawy o systemie oceny zgodności. O naruszeniu przepisów powiadamiane były organy ścigania, które prowadziły odrębne postępowania karne. Sąd powszechny decydował natomiast o wysokości grzywny. Nowa ustawa wprowadza system administracyjnych kar pieniężnych. Ustawodawca nie określił dolnej granicy kary, natomiast maksymalny jej wymiar wynosi 100 tys. zł. W przypadku stwierdzenia, w trakcie badań laboratoryjnych, że wyrób nie spełnia wymagań, opłaty związane z tymi badaniami będzie ponosił podmiot, który wprowadził wyrób do obrotu. Gdy spełnia on wymagania – opłaty za badania ponosi Skarb Państwa.

Ustawa wprowadziła również niezbędne modyfikacje w zakresie organizacji Polskiego Centrum Akredytacji. W ustawie wzmocniono znaczenie kompetencyjne i merytoryczne Rady ds. Akredytacji, która jest obecnie głównym forum dla dyskusji, wymiany doświadczeń, tworzenia wytycznych oraz wpływania na strategie dotyczące funkcjonowania systemu akredytacji w Polsce. W tym znaczeniu Rada jest organem skupiającym interesariuszy oraz kanałem dla interakcji pomiędzy interesariuszami a Polskim Centrum Akredytacji.

Zmiany przepisów istotnie wpłynęły również na pozycję Dyrektora w jednostce, który jednoznacznie odpowiedzialny jest za prawidłowe i sprawne realizowanie zadań PCA. Nowa ustawa wprowadziła czteroletnią kadencję dyrektora, a odwołanie go jest możliwe tylko w sytuacjach wskazanych w ustawie. Zgodnie z nową ustawą, w drodze rozporządzenia, zostaną wdrożone przepisy dotyczące wyboru dyrektora. Duży nacisk położono też na kompetencje merytoryczne dyrektora, jego zastępców oraz członków Rady ds. Akredytacji. W skład Rady mogą wejść kandydaci posiadający wiedzę i niezbędne doświadczenie w zakresie akredytacji i oceny zgodności. Kandydaci Ci powinni zostać zgłoszeni przez organy administracji rządowej, organizacje reprezentujące klientów PCA oraz ogólnopolskie organizacje konsumenckie i pracodawców. Opinii merytorycznej Rady ds. Akredytacji oraz na tej podstawie ocenie ministra właściwego do spraw gospodarki podlega też działalność merytoryczna i finansowa PCA. Wprowadzone więc zostały dodatkowe obowiązki planistyczne i sprawozdawcze w zakresie działalności merytorycznej PCA oraz określone zostały zasady podziału zysku PCA. Nowa ustawa jednoznacznie przesądza, że zysk może być przeznaczony na rozwój działalności PCA.

Same przepisy dotyczące udzielania i nadzorowania akredytacji nie uległy większym zmianom. Niemniej, na poziomie ustawy usankcjonowano zestaw wymagań akredytacyjnych. Jednostka oceniająca zgodność jest zobowiązana spełniać wymagania określone:

1) we właściwej normie zharmonizowanej;
2) w dokumentach potwierdzających spełnienie dodatkowych wymagań, w tym wymagań wynikających z art. 13 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 765/2008, o ile mają zastosowanie;
3) w dokumentach właściwych dla akredytacji danego rodzaju jednostek oceniających zgodność, które zostały przyjęte przez jednostkę uznaną na podstawie art. 14 rozporządzenia (WE) nr 765/2008.

Ustawa nie wpłynęła istotnie na zmianę zasad funkcjonowania Polskiego Centrum Akredytacji. Podczas

ewaluacji EA MLA, w czerwcu 2016 r., ewaluatorzy ocenili proces wdrożenia w PCA zmian wynikających z ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku. W tym celu wyjaśnień udzielali nie tylko pracownicy PCA, ale również przedstawiciel Ministerstwa Rozwoju – Pan Maciej Dobieszewski – Naczelnik Wydziału w Departamencie Doskonalenia Regulacji Gospodarczych. Ostatecznie ewaluatorzy EA uzyskali wystarczające potwierdzenie, że zmiany na tym etapie wdrożenia ustawy nie mają negatywnego wpływu na spełnienie przez PCA wymagań rozporządzenia (WE) 765/2008 oraz normy ISO/IEC 17011, a także nie ma zagrożenia dla utrzymania przez PCA statusu członka EA MLA. Niemniej jednak, biorąc pod uwagę fakt, że część działań związanych z wdrożeniem nowej ustawy była jeszcze w trakcie realizacji, w momencie prowadzenia ewaluacji (np. powołanie Rady ds. Akredytacji, Komitetu Odwoławczego, wybór dyrektora i zastępców) ustalono, że ocena tych kwestii będzie kontynuowana również w drugim etapie ewaluacji, we wrześniu tego roku.

3 Powołanie nowej Rady ds. Akredytacji

Rada ds. Akredytacji jest organem Polskiego Centrum Akredytacji utworzonym na mocy ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz.U. poz. 542).

Do zadań Rady należy:

- opiniowanie stanu i kierunków rozwoju akredytacji;
- opiniowanie działalności merytorycznej Polskiego Centrum Akredytacji;
- opiniowanie rocznych planów i sprawozdań;
- zatwierdzanie rocznych planów i sprawozdań;
- opiniowanie wniosków w sprawie podziału zysku PCA;
- wyrażanie opinii w sprawie powołania i odwołania członków Komitetu Odwoławczego.

Z dniem 20 czerwca 2016 r. Minister Rozwoju powołał w skład nowej Rady ds. Akredytacji następujących członków:

1	Wojciech Henrykowski **Przewodniczący Rady**	przedstawiciel Krajowej Izby Gospodarczej
2	Maciej Dobieszewski **Pierwszy Zastępca Przewodniczącego Rady**	przedstawiciel Ministra Rozwoju
3	Tadeusz Glazer **Drugi Zastępca Przewodniczącego Rady**	przedstawiciel Klubu Polskiego Forum ISO 9000
4	Krystian Popławski	przedstawiciel Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
5	Paweł Mazur	przedstawiciel Ministra Infrastruktury i Budownictwa
6	Marcin Ziółkowski	przedstawiciel Ministra Cyfryzacji
7	Mirosława Zbroś	przedstawiciel Ministra Środowiska
8	Ignacy Góra	przedstawiciel Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego
9	Tomasz Schweitzer	przedstawiciel Polskiego Komitetu Normalizacyjnego
10	Stanisław Dąbrowski	przedstawiciel Prezesa Głównego Urzędu Miar
11	Ewa Joanna Szewczak	przedstawiciel Rady Głównej Instytutów Badawczych
12	Andrzej Brzyski	przedstawiciel Klubu Polskich Laboratoriów Badawczych POLLAB
13	Teresa Kordas	przedstawiciel Ogólnopolskiej Sieci Laboratoriów Nadzorowanych (LABIOMEN)
14	Małgorzata Mikulska	przedstawiciel Izby Gospodarczej „Wodociągi Polskie”
15	Waldemar Marian Bis	przedstawiciel Stowarzyszenia Elektryków Polskich
16	Bogdan Siemieniuk	przedstawiciel Stowarzyszenia Producentów Wag w Polsce
17	Adam Ogrodnik	przedstawiciel Urzędu Dozoru Technicznego
18	Janusz Leśniewski	przedstawiciel Naczelnej Organizacji Technicznej FSN-T
19	Maciej Kostrzanowski	przedstawiciel Stowarzyszenia Polskie Forum ISO 14000
20	Elżbieta Szadzińska	przedstawiciel Federacji Konsumentów

4 Zmiana struktury organizacyjnej PCA

W marcu 2016 r. wprowadzona została nowa struktura organizacyjna Biura ds. Akredytacji, w którego skład weszły:

- Dział Akredytacji Wzorcowań [AP];
- Dział Akredytacji Badań Emisji w Środowisku [AE];
- Dział Akredytacji Badań i Certyfikacji Żywności [AF];
- Dział Akredytacji Badań Mechanicznych i Fizycznych [AM];
- Dział Akredytacji Badań Chemicznych [AW];
- Dział Akredytacji Inspekcji, Certyfikacji Wyrobów i Osób [AC];
- Dział Akredytacji Weryfikacji i Certyfikacji Systemów Zarządzania [AS];
- Dział Rozwoju Auditorów [PD];
- Dział Współpracy z Auditorami [PW].

Najważniejszą zmianą w stosunku do dotychczas obowiązującego regulaminu organizacyjnego była likwidacja Działu Akredytacji Jednostek Certyfikujących i Inspekcyjnych [AJ] oraz Działu Akredytacji Laboratoriów [AB], a następnie utworzenie siedmiu Działów Akredytacji realizujących działania związane z akredytacją w poszczególnych obszarach technicznych.

Cztery spośród nowo utworzonych Działów Akredytacji to funkcjonujące uprzednio zespoły w ramach Działu AB. Pozostałe trzy Działy Akredytacji powstały w wyniku podziału merytorycznych zadań realizowanych w dotychczasowym Dziale AJ i AB. Celem zmiany organizacyjnej było utworzenie działów skupiających specjalistów w danym obszarze technicznym, realizujących procesy akredytacji i nadzoru jednostek oceniających zgodność bez względu na rodzaje usług związanych z oceną zgodności. Na przykładzie wyrobów spożywczych, zamierzeniem PCA jest, aby podmioty – laboratoria czy jednostki certyfikujące prowadzące działalność związaną z oceną zgodności wyrobów spożywczych – były obsługiwane w PCA, w ramach jednej komórki. Dział Akredytacji Badań i Certyfikacji Żywności, jako pierwsza komórka w PCA będzie realizował procesy akredytacji, zarówno w obszarze badań, jak i certyfikacji w jednym obszarze technicznym. Powodem podjęcia decyzji o zmianie struktury było również zapewnienie, aby zespoły mogły realizować zadania w sposób bardziej efektywny i terminowy. Wcześniej w dziale AB zatrudnionych było 35 osób, a w dziale AJ – 10 osób. Nowo utworzone działy liczą do 8 osób.

Celem PCA jest świadczenie usług akredytacyjnych na wysokim poziomie oraz dążenie do zadowolenia klientów. Zależy nam, aby akredytacje były udzielane terminowo, a wszelkie formalne sprawy były sprawnie i właściwie załatwiane. Przede wszystkim jednak chcemy technicznie wspierać naszych klientów, organy administracji państwowej i inne organizacje (właścicieli programów) we wdrażaniu programów oceny zgodności. Mamy nadzieję, że nowa struktura organizacyjna Biura przyczyni się do zadowolenia z usług świadczonych przez PCA, zarówno wśród klientów, jak i innych zainteresowanych stron.

5 Akredytacja do celów notyfikacji

Porozumienie z Ministrem Cyfryzacji

Przyjęte w 2008 r. nowe ramy prawne (NLF), określone rozporządzeniem Parlamentu i Rady (WE) nr 765/2008 oraz decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 768/2008 mają na celu, m.in. zwiększenie zaufania do unijnego systemu oceny zgodności poprzez bardziej przejrzysty system zasad i wymagań dla notyfikowanych jednostek oceniających zgodność. PCA sukcesywnie prowadzi działania, których celem jest harmonizacja podejścia do akredytacji jednostek oceniających zgodność do celów notyfikacji. Jest to możliwe między innymi dzięki efektywnej współpracy z organami administracji rządowej, w zakresie wykorzystania akredytacji na potrzeby autoryzacji i notyfikacji jednostek oceniających zgodność.

Biorąc powyższe pod uwagę, 31 maja 2016 r. zostało zawarte porozumienie pomiędzy Polskim Centrum Akredytacji a Ministrem Cyfryzacji. Przedmiotem porozumienia jest współpraca w zakresie:

- wykorzystania akredytacji do celów notyfikacji jednostek oceniających zgodność w odniesieniu do dyrektywy 2014/30/UE (EMC) i dyrektywy 2014/53/UE (urządzenia radiowe);
- wykorzystania akredytacji do oceny jednostek działających w obszarze Common Criteria (CC) for Information Security Evaluation (Wspólne kryteria do oceny zabezpieczeń informatycznych);
- wykorzystywania akredytacji do oceny jednostek przeprowadzających badania i analizy dotyczące dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych (PEM).

W ramach zawartego porozumienia, PCA zobowiązuje się m.in. do:

- informowania Ministra Cyfryzacji o złożonych wnioskach o akredytację do celów notyfikacji lub rozszerzenie akredytacji do celów notyfikacji;
- przekazywania Ministrowi Cyfryzacji informacji o nowo udzielonych akredytacjach oraz wynikach przeprowadzonych ocen w nadzorze nad akredytowaną jednostką oceniającą zgodność;
- udzielenia wsparcia Ministrowi Cyfryzacji w procesie autoryzacji, w zakresie potwierdzenia spełnienia wymagań przez jednostki notyfikowane;
- opracowania i wdrożenia programu akredytacji jednostek oceniających zgodność, prowadzących działalność w zakresie Common Criteria (CC) oraz w zakresie badań i analiz dotyczących dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych (PEM);
- uzgadniania z Ministrem Cyfryzacji wprowadzania nowych wymagań akredytacyjnych, dotyczących przedmiotu Porozumienia.

Minister Cyfryzacji powierza natomiast PCA zadania nadzoru jednostek notyfikowanych do dyrektywy 2014/30/UE i 2014/53/UE w obszarze oceny utrzymywania kompetencji, potwierdzonych w aktualnych zakresach akredytacji, stanowiących podstawę do autoryzacji i notyfikacji.

Ponadto, Minister Cyfryzacji zobowiązuje się m.in. do:

- udostępniania PCA wniosków z kontroli Ministerstwa Cyfryzacji w notyfikowanych jednostkach oceniających zgodność oraz innych informacji związanych ze sprawowanym przez Ministerstwo nadzorem nad jednostkami prowadzącymi działalność w obszarze dotyczącym przedmiotu Porozumienia;
- udzielenia wsparcia PCA w opracowaniu programu akredytacji jednostek oceniających zgodność z CC oraz prowadzących badania i analizy dotyczące dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych (PEM);
- informowania PCA o planowanych zmianach przepisów prawa dotyczących przedmiotu Porozumienia.

6 Zmiana normy ISO/IEC 17021-1

15.06.2015 r. opublikowana została norma ISO/IEC 17021-1:2015 *Ocena zgodności – Wymagania dla jednostek prowadzących audit i certyfikację systemów zarządzania – Część 1: Wymagania.* Polska wersja normy ukazała się 28 kwietnia 2016 r.

Zgodnie z Rezolucją IAF nr 2014-12 podjętą przez Zgromadzenie Ogólne IAF, dzień 15.06.2017 roku został ustalony jako ostateczny termin jej wdrożenia przez akredytowane jednostki certyfikujące systemy zarządzania.

PCA rozpoczęło z początkiem czerwca br. prowadzenie ocen jednostek certyfikujących systemy zarządzania na zgodność z wymaganiami normy ISO/IEC 17021-1:2015-09. Jednocześnie zachęcamy wszystkie jednostki do składania wniosków o uaktualnienie zakresu akredytacji. Wraz z wnioskiem (FAC-01) wymagane jest dołączenie arkusza samooceny „Przegląd dokumentacji jednostki certyfikującej systemy zarządzania" dostępnego na stronie internetowej PCA.

Główne zmiany, jakie jednostki certyfikujące systemy zarządzania powinny uwzględnić przy wdrażaniu wymagań ISO/IEC 17021-1:2015-09 to, m.in.:

- wprowadzenie podejścia opartego na ryzyku;
- konieczność ustanowienia procesu bieżącej identyfikacji, analizy, oceny, monitorowania i dokumentowania ryzyk związanych z konfliktem interesów (odstąpiono od konieczności powoływania Komitetu chroniącego bezstronność);
- w przypadku jednostek wielooddziałowych/wielolokalizacyjnych ustanowienie skutecznego nadzoru operacyjnego nad zdalnie zarządzanymi biurami i personelem, wchodzącym w skład struktury organizacyjnej oraz nadzoru organizacyjnego w odniesieniu do osób podejmujących decyzję o certyfikacji;
- zdefiniowanie „czasu auditu" od planowania do raportowania, a „czas trwania auditu" od spotkania otwierającego do spotkania zamykającego;
- przyjęcie klasyfikacji niezgodności z podziałem na niezgodności duże i małe;
- w przypadku podawania na dokumencie certyfikacyjnym początkowej daty certyfikacji, konieczność oznaczania przerw w ciągłości certyfikacji;
- zmiany w wymaganiach dotyczących informacji publicznie dostępnych – usunięto wymaganie podawania do publicznej informacji wykazu certyfikacji;
- uwzględnianie pracy zmianowej przy ustalaniu programu i planu auditu;
- wprowadzenie wymagań dotyczących przenoszenia akredytowanej certyfikacji z innej jednostki oraz odpowiedniego planowania auditów obejmujących wiele norm dotyczących systemów zarządzania;
- zmianę terminu przeprowadzenia pierwszego auditu w nadzorze, po audicie certyfikacyjnym (12 miesięcy od daty podjęcia decyzji o certyfikacji, a nie jak do tej pory od ostatniego dnia drugiego etapu).

Ponadto, przeredagowany został rozdział 9 „wymagania dotyczące procesu", co wpłynęło na uporządkowanie wymagań pod kątem realizacji procesu.

Zgodnie z Komunikatem PCA (nr 181 z dnia 24.11.2015 r.) wszystkie oceny w nadzorze, prowadzone po trzech miesiącach od dnia opublikowania polskojęzycznej wersji normy, będą prowadzone w odniesieniu do wymagań tej normy.

7 Aktualizacja dokumentów PCA

Polskie Centrum Akredytacji działa w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu prawnym, zarówno krajowym, jak i międzynarodowym. Dlatego tak ważne jest śledzenie zmian oraz harmonizacja wymagań dotyczących akredytacji jednostek oceniających zgodność z wymaganiami aktualnie obowiązującymi. Na poziomie krajowym umożliwia to m.in. bliska współpraca z organami administracji państwowej, natomiast na poziomie międzynarodowym – aktywność PCA w ramach komitetów i grup roboczych działających przy EA, IAF, ILAC i FALB. Biorąc powyższe pod uwagę, a także uwzględniając oczekiwania klientów, od początku 2016 roku PCA zaktualizowało szereg dokumentów. Poniżej wykaz znowelizowanych polityk PCA oraz zakres zmian.

Dokument PCA	Kluczowe zmiany
DA-04 *Cennik opłat za czynności związane z akredytacją,* wyd. 11. z 27.01.2016 r., obowiązuje od dnia 28.03.2016 r., wprowadzony Komunikatem nr 188	- włączenie do Cennika zasad naliczania łącznej opłaty za udział w krajowym systemie akredytacji dla kilku akredytowanych podmiotów, dotychczas opublikowanych w Komunikacie nr 159, z dnia 25.02.2015 r.; - doprecyzowanie zapisu dotyczącego naliczania osób zatrudnionych w akredytowanych laboratoriach i jednostkach inspekcyjnych, uwzględniającego osoby fizyczne, prowadzące działalność gospodarczą oraz realizujące zadania z zakresu oceny zgodności na potrzeby akredytowanego podmiotu.
DA-01 *Opis systemu akredytacji,* wyd. 9. z 22.04.2016 r., obowiązuje od dnia 22.06.2016 r., wprowadzony Komunikatem nr 195	- zakres i rola współpracy międzynarodowej realizowanej przez PCA; - stosowanie wymagań akredytacyjnych i warunków akredytacji; - postępowanie z dokumentami akredytacyjnymi; - możliwość udzielania akredytacji warunkowej; - określenie niezgodności stanowiących poważne naruszenie wymagań akredytacyjnych; - terminy wejścia w życie decyzji związanych z procesami akredytacji i nadzoru; - decyzje o cofnięciu / ograniczeniu zakresu akredytacji, dla których toczą się sprawy przez sądem administracyjnym, w stosunku do decyzji o zawieszeniu akredytacji, w tym samym zakresie; - zasady przeciwdziałania korupcji i unikania konfliktu interesów; - tryb rozpatrywania skarg.

DA-05 *Polityka dotycząca uczestnictwa w badaniach biegłości* wyd. 6. z 22.04.2016 r., obowiązuje od dnia 22.06.2016 r., wprowadzony Komunikatem nr 196	- rozszerzenie zakresu dokumentu o nieakredytowaną działalność badawczą prowadzoną przez jednostki inspekcyjne i jednostki certyfikujące wyroby, w przypadku gdy wyniki tych badań są wykorzystywane przez jednostki w procedurach oceny zgodności wyrobów; - dostosowanie do ILAC-P9:06/2014 *Polityka ILAC dotycząca uczestnictwa w badaniach biegłości* oraz do stanowiska International Accreditation Forum w sprawie harmonizacji podejścia do oceny kompetencji jednostek certyfikujących wyroby, wykorzystujących własne nieakredytowane badania w akredytowanej działalności.
DA-09 *Polityka dotycząca zakresu działalności akredytacyjnej PCA*, wyd. 3 z 22.04.2016 r., obowiązuje od dnia 22.06.2016 r., wprowadzony Komunikatem nr 197	- aktualizacja poziomów określania zakresu działalności akredytacyjnej PCA; - wyjaśnienie polityki PCA w zakresie wymagań akredytacyjnych i warunków akredytacji, stosowanych w działalności akredytacyjnej PCA; - wdrożenie dokumentu EA-1/22 A-AB *Procedure and Criteria for the Evaluation of Conformity Assessment Schemes by EA Accreditation Body Members;* - wdrożenie szczegółowych zasad oceny programów oceny zgodności przez ich właścicieli (formularz FA-161).
DAB-09 *Akredytacja laboratoriów badawczych wykonujących testy urządzeń radiologicznych*, wyd. 3 z 08.03.2016 r., obowiązuje od dnia 08.03.2016 r., wprowadzony Komunikatem nr 192	- wdrożenie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 12 listopada 2015 r., zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków bezpiecznego stosowania promieniowania jonizującego dla wszystkich rodzajów ekspozycji medycznej (Dz. U. 2015 poz. 2040).
DACS-01 *Akredytacja jednostek certyfikujących systemy zarządzania*, wyd. 3 z 25.04.2016 r., obowiązuje od dnia 25.04.2016 r., wprowadzony Komunikatem nr 198	Zmiany podyktowane były opublikowaniem: - ISO/IEC 17021-1:2015-09 *Ocena zgodności. Wymagania dla jednostek prowadzących audity i certyfikację systemów zarządzania. Część 1: Wymagania;* - ISO/TS 22003:2015-06 *System zarządzania bezpieczeństwem żywności. Wymagania dla jednostek prowadzących audit i certyfikację systemów zarządzania bezpieczeństwem żywności;*

	- IAF MD 5:2015 *Ustalanie czasu auditu systemów zarządzania jakością i systemów zarządzania środowiskowego – wydanie 3;* - IAF MD 8:2015 *Application of ISO/IEC 17011:2004 in the Field of Medical Device Quality Management Systems (ISO 13485)/Zastosowanie normy ISO/IEC 17011:2004 w obszarze systemów zarządzania jakością wyrobów medycznych (ISO 13485) – wydanie 2;* - IAF MD 9:2015 *Stosowanie normy ISO/IEC 17021 w obszarze systemów zarządzania jakością wyrobów medycznych (ISO 13485) – wydanie 2;* - IAF MD 15:2014 IAF *Mandatory Document for the Collection of Data to Provide Indicators of MS CBs' Performance/ Dokument obowiązkowy do zbierania danych dotyczących wskaźników prowadzonej przez jednostkę certyfikującą certyfikacji systemów zarządzania – wydanie 1;* - DAC-18 *Akredytacja jednostek certyfikujących gospodarkę leśną i łańcuch dostaw w systemie PEFC, wyd. 3.*
DAK-07 *Akredytacja jednostek inspekcyjnych*, wyd. 8 z 25.04.2016 r., obowiązuje od dnia 25.04.2016 r., wprowadzony Komunikatem nr 200	- zaktualizowanie zasad przeprowadzania procesów akredytacji i nadzoru, w tym obserwacji działań inspekcyjnych; - wdrożenie zasad udzielania akredytacji warunkowej w odniesieniu do działalności inspekcyjnej, prowadzonej zgodnie z przepisami prawa; - wdrożenie dokumentu ILAC-P15, jako obowiązkowego do stosowania w akredytacji jednostek inspekcyjnych; - wdrożenie obowiązku informowania PCA o prowadzonej działalności inspekcyjnej (formularz FAK-03); - rozszerzenie i uaktualnienie zakresu działalności akredytacyjnej PCA, w odniesieniu do wybranych rodzajów i dziedzin inspekcji.
DAP-04 *Akredytacja laboratoriów wzorcujących*, wyd. 9 z 15.02.2016 r., obowiązuje od dnia 15.05.2016 r., wprowadzony Komunikatem nr 190	- wprowadzenie definicji terminów stosowanych w dokumencie, istotnych dla prawidłowego rozumienia dyspozycji w zakresie kompetencji technicznych laboratoriów; - zasady podwykonawstwa w działalności laboratoriów wzorcujących; - stosowanie przez laboratoria wyposażenia niebędącego własnością laboratorium; - uczestnictwo laboratoriów wzorcujących w adekwatnych programach PT lub ILC; - wydawanie świadectw wzorcowania i pomiaru;

	- wnioskowanie o zmiany w zakresie akredytacji, w tym zmiany wynikające z nowelizacji metod pomiaru; - potwierdzanie kompetencji laboratoriów, w oparciu o wzorcowania demonstracyjne oraz zasady oceny kompetencji laboratoriów wielolokalizacyjnych, wykonujących wzorcowania w wielu poddziedzinach.
DAPT-01 *Akredytacja organizatorów badań biegłości*, wyd. 5 z 25.04.2016 r., obowiązuje od dnia 25.06.2016 r., wprowadzony Komunikatem nr 199	- wskazanie wytycznych stosowania normy ISO/IEC 17043 w odniesieniu do: • kompetencji organizatora PT w zakresie badań, wzorcowań i pomiarów odnoszących się do programów badania biegłości; • personelu, w tym zatrudniania personelu zewnętrznego; • projektowania programów badania biegłości; • podwykonawstwa; - zmiany w zakresie akredytacji organizatora PT – w związku z opublikowaniem dokumentu EA – 2/18 INF *Guidelines for Accreditation Bodies on the content of the scopes of accreditation for proficiency testing providers;* - zasady prowadzenia oceny organizatorów PT w procesach akredytacji i nadzoru, w szczególności w przypadku korzystania z własnego nieakredytowanego laboratorium; - wprowadzenie do stosowania nowego formularza FAPT-06 *Wykaz badań/wzorcowań/pomiarów odnoszących się do programów badania biegłości oraz zakres podzlecanych prac.*
DAVG-01 *Akredytacja weryfikatorów rocznych raportów dotyczących emisji gazów cieplarnianych*, wyd. 5 z 29.04.2016 r., obowiązuje od dnia 1.07.2016 r., wprowadzony Komunikatem nr 201	– przywołanie ustawy z dnia 12.06.2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji; – zdefiniowanie działalności kluczowej oraz sposobu formułowania zakresów akredytacji w przypadku jej realizowania w kilku lokalizacjach; – uszczegółowienie warunków zawieszenia i cofnięcia akredytacji; – uzupełnienie zasad wymiany informacji przy postępowaniu ze skargami; – polityka prowadzenia obserwacji działalności weryfikatora GHG prowadzonej u jego klientów.

8 Publikacja dokumentów EA/IAF/ILAC

Polskie Centrum Akredytacji jako sygnatariusz wielostronnych porozumień w ramach organizacji międzynarodowych działających w obszarze akredytacji, zobowiązane jest do działania zgodnie z wymaganiami EA, IAF i ILAC. Beneficjentami korzyści, wynikających z zawartych porozumień, są jednostki oceniające zgodność, których wyniki działalności są uznawane praktycznie na całym świecie (w pozostałych krajach będących sygnatariuszami wielostronnych porozumień). Uznawanie wyników działalności jednostek nie byłoby możliwe bez zapewnienia właściwej harmonizacji obszarów oceny zgodności na poziomie organizacji międzynarodowych. W związku z powyższym sygnatariusze porozumień, w tym PCA, zobowiązani są do uwzględniania w swojej działalności postanowień zawartych w dokumentach EA, IAF i ILAC.

Poniżej wybrane znowelizowane dokumenty, opublikowane w 2016 roku przez organizacje międzynarodowe.

European co-operation for Accreditation

- EA-INF/04 *Oświadczenie o akceptacji i uznawaniu działań w ramach EA MLA* – celem nowelizacji była poprawa spójności informacji, przekazywanych przez krajowe jednostki akredytujące, dotyczących akceptacji i uznawania działań realizowanych w ramach EA MLA.

International Accreditation Forum

- IAF ML 2:2016 *Ogólne zasady dotyczące stosowania Znaku IAF MLA* – dokument opisuje zasady dotyczące stosowania znaku IAF MLA przez sygnatariuszy IAF MLA oraz przez akredytowane jednostki oceniające zgodność (akredytowane przez sygnatariuszy IAF MLA).
- IAF MD 12:2016 *Ocena akredytacyjna jednostek oceniających zgodność prowadzących działalność w wielu krajach* – dokument zawiera wymagania dotyczące wspólnego stosowania rozdziału 7. normy ISO/IEC 17011 przez krajowe jednostki akredytujące, dokonujące oceny jednostek oceniających zgodność, prowadzących certyfikację poza krajem swojej głównej siedziby.
- IAF MD 19:2016 *Dokument obowiązkowy IAF dotyczący auditu i certyfikacji systemu zarządzania organizacji wielolokalizacyjnych*, gdzie nie jest właściwe zastosowanie próbkowania opartego na lokalizacjach.
- IAF MD 20:2016 *Ogólne kompetencje auditorów jednostek akredytujących: Zastosowanie ISO/IEC 17011* – dokument zawiera wymagania dotyczące zapewnienia spójnego i zharmonizowanego zastosowania normy ISO/IEC 17011 dla określenia ogólnych kompetencji dla auditorów jednostek akredytujących.

International Laboratory Accreditation Cooperation

- ILAC G7:02/2016 *Wymagania akredytacyjne i kryteria dla laboratoriów działających w obszarze wyścigów konnych* – celem dokumentu jest określenie wymagań związanych z badaniami w obszarze wyścigów konnych, ustalenie obecności zakazanych substancji, które zostały uzgodnione w ww. obszarze sektorowym oraz harmonizacja podejścia poprzez przyjęcie definicji powszechnie używanych przez chemików działających w ww. obszarze.

Powyższe dokumenty w wersji oryginalnej oraz inne dokumenty opracowywane przez te organizacje dostępne są na ich stronach internetowych:

- IAF – International Accreditation Forum **(www.iaf.nu)**;
- ILAC – International Laboratory Accreditation Cooperation **(www.ilac.org);**
- EA – European co-operation for Accreditation **(www.european-accreditation.org).**

9 Aktywność PCA na forum międzynarodowym

9.1 Działalność jednostek oceniających zgodność w obszarze badań nieniszczących (NDT) – harmonizacja podejścia

1 kwietnia 2016 r., we Frankfurcie, w ramach IAF-ILAC Mid-Term Meetings (śródroczne spotkania International Accreditation Forum i International Laboratory Accreditation Cooperation) odbyło się inauguracyjne posiedzenie Grupy Roboczej nr 5, powołanej w ramach Komitetu ILAC ds. Inspekcji (ILAC IC), której zadaniem jest opracowanie dokumentu o charakterze przewodnika dla jednostek wykorzystujących w swoich działaniach badania nieniszczące. Członkami Grupy są przedstawiciele jednostek akredytujących / sygnatariuszy wielostronnego porozumienia ILAC MRA, członkowie Komitetu ILAC IC i ILAC AIC (Accreditation Committee). Ze strony Polskiego Centrum Akredytacji w pracach bierze udział Marek Wilgos.

W związku z faktem, że metody badań nieniszczących znajdują zastosowanie w działaniach oceny zgodności wg norm ISO/IEC 17025 *Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących* i ISO/IEC 17020 *Ocena zgodności. Ogólne kryteria działania różnych rodzajów jednostek przeprowadzających inspekcję* – w zależności od okoliczności i wymagań, odbiorcami dokumentu będą głównie laboratoria badawcze i jednostki inspekcyjne.

Głównym celem przewodnika jest prezentacja wytycznych dla licznych aspektów spełnienia wymagań i kryteriów metod badań nieniszczących, niezależnie od zastosowanej podstawy akredytacji, przy założeniu, że nie będzie on stanowił kompleksowego przewodnika technicznego dla wykorzystania badań nieniszczących.

W ramach EA (European co-operation for Accreditation) Komitety ds. Inspekcji i ds. Laboratoriów opracowały dokument EA-4/15:2015 *Accreditation For Non-Destructive Testing*. Polskie Centrum Akredytacji, na mocy Komunikatu Nr 203 z dnia 03.06.2016 r. wprowadziło dokument do stosowania przez zainteresowane akredytowane laboratoria badawcze i jednostki inspekcyjne.

Jako jeden z głównych celów opracowania nowego dokumentu, Grupa ustaliła zasady harmonizujące podejścia jednostek akredytujących do kwestii wykorzystania badań nieniszczących w działaniach laboratoryjnych i inspekcyjnych. W wyniku prac stwierdzono m.in. że możliwość praktycznego zastosowania wszystkich dyspozycji dokumentu EA-4/15:2015 (w myśl europejskiej praktyki) na poziomie ogólnoświatowym może być utrudnione. Rozbieżności dotyczą m.in. wykorzystania na potrzeby potwierdzenia kompetencji specjalistów badań nieniszczących wg dyspozycji normy ISO 9712 *Badania nieniszczące – Kwalifikacja i certyfikacja personelu badań nieniszczących* – akredytowanych jednostek certyfikujących osoby na zgodność z normą ISO/IEC 17024 *Ocena zgodności. Ogólne wymagania dotyczące jednostek certyfikujących osoby.*

Grupa robocza, mając na uwadze realizowaną obecnie nowelizację normy ISO/IEC 17025 uzgodniła, że dokument zostanie opracowany z uwzględnieniem wymagań jej zaktualizowanej wersji. Stąd też zakończenie prac nad przewodnikiem planowane jest na październik 2017 r.

9.2 EA MLA w zakresie akredytacji organizatorów badań biegłości – EN ISO/IEC 17043

Podczas Generalnego Zgromadzenia EA, w listopadzie 2012 r., przyjęto rezolucję zatwierdzającą nowy przedmiot prac zmierzających do ustalenia akredytacji organizatorów badań biegłości (PTP) jako nowego poziomu 2. aktywności w ramach EA MLA. Poziom 2. stanowią działania w zakresie oceny zgodności prowadzone przez jednostki oceniające zgodność, którym jednostki akredytujące udzielają akredytacji. We współpracy z Komitetem Laboratoryjnym EA ustanowiono szczegółowy plan prac, w celu zapewnienia rozszerzenia EA MLA o akredytację, zgodnie z normą ISO/IEC 17043. Powołana została Grupa Robocza, której zadaniem była ocena potrzeby ustanowienia przewodnika do stosowania normy ISO/IEC 17043, jak również przeprowadzenia szkolenia. Stwierdzono, że wymagania normy są wystarczająco jasne, aby mogły być stosowane bez dodatkowych wskazówek. Jednakże stwierdzono, że EA powinno zorganizować szkolenie, w celu zharmonizowania podejścia do stosowania normy ISO/IEC 17043: 2010 *Ogólne wymagania dotyczące badania biegłości przez krajowe jednostki akredytujące.*

Warsztaty EA dot. normy EN ISO / IEC 17043

W dniach 17–18 lutego 2016 r., w siedzibie brytyjskiej jednostki akredytującej UKAS, odbyły się warsztaty poświęcone akredytacji organizatorów badań biegłości. Warsztaty były skierowane w pierwszej kolejności do potencjalnych ewaluatorów EA w obszarze PTP oraz przedstawicieli tych jednostek akredytujących, które w 2016 roku miały zaplanowane ewaluacje i zadeklarowały zamiar rozszerzenia aktualnego zakresu EA MLA o akredytację PTP. W warsztatach wzięło udział 21. przedstawicieli jednostek akredytujących, w tym również reprezentująca PCA, Hanna Tugi.

W trakcie warsztatów osiągnięto konsensus odnośnie kluczowych aspektów, które mają być objęte przez zespoły oceniające przy ocenie organizatorów PT, uzgodniono wspólne podejście w sprawie kluczowych aspektów, które mają być poruszone w trakcie ewaluacji, wraz z oczekiwaniami dotyczącymi dopuszczalnych praktyk, a także opracowano formularz raportu dotyczący obserwacji oceny wykonywanej przez jednostki akredytujące w obszarze PTP.

Doświadczenia i wnioski z warsztatów zostały omówione, również w formie warsztatów, na posiedzeniu Rady ds. Wielostronnego Porozumienia EA (EA MAC), w kwietniu 2016 r. Celem warsztatów było omówienie kluczowych kwestii, które należy uwzględniać w ewaluacjach, dzięki czemu osoby podejmujące decyzje będą w stanie efektywnie przeglądać i podejmować decyzje, bazując na sprawozdaniach z oceny w obszarze PTP.

Ewaluacje krajowych jednostek akredytujących, wnioskujących o podpisane EA MLA w zakresie akredytacji PTP, rozpoczęły się w kwietniu 2016 roku. PCA zostanie poddane ocenie w tym obszarze we wrześniu 2016 r. Oczekuje się, że pierwsze decyzje dotyczące podpisania EA MLA w zakresie akredytacji PTP będą podjęte w EA w kwietniu 2017 roku. Dla akredytowanych organizatorów badań biegłości będzie to oznaczało uznawanie wydanych przez nich sprawozdań z badań biegłości za równoważne i wiarygodne z wydanymi przez inne europejskie jednostki akredytujące, sygnatariuszy EA MLA.

Kolejnym krokiem będzie ustanowienie międzynarodowego porozumienia o wzajemnym uznawaniu (MRA) w obszarze PTP, co oznaczałoby uznawanie akredytowanej działalności organizatorów badań biegłości nie tylko w Europie, ale i na świecie.

9.3 Warsztaty dot. ETV – zmiany wymagań akredytacyjnych

W styczniu tego roku Dyrektoriat Generalny ds. Środowiska Komisji Europejskiej zorganizował warsztaty dotyczące Pilotażowego Programu Unii Europejskiej – Weryfikacja Technologii Środowiskowych (EU ETV), w którym uczestniczył Marek Wilgos, reprezentujący Polskie Centrum Akredytacji.

Weryfikacja ETV ma na celu dostarczenie wiarygodnej, bezstronnej i rzetelnej informacji o działaniu innowacyjnych technologii środowiskowych - czyli takich, które powodują mniejsze obciążenia środowiska w odniesieniu do innych dotychczas stosowanych rozwiązań lub służą do pomiarów parametrów oddziaływania na środowisko.

ETV po raz pierwszy wdrożono w Stanach Zjednoczonych w 1995 r. W Europie system weryfikacji technologii środowiskowych, w formie pilotażu (EU ETV), został uruchomiony przez Komisję Europejską w grudniu 2011 r. Uczestniczy w nim, obok siedmiu innych krajów, również Polska. Procedurę weryfikacji EU ETV określa szczegółowo tzw. Ogólny Protokół Weryfikacji ETV (General Verification Protocol). Każdorazowo przebiega ona według tego samego schematu, z uwzględnieniem specyfiki danej technologii oraz zachowaniem najwyższych standardów kontroli i zapewnienia jakości. Punktem wyjścia jest deklaracja działania, sprawności lub osiągów technologii, zgłaszana przez wnioskodawcę dla jej konkretnego zastosowania w określonych warunkach eksploatacyjnych. Weryfikacji tych parametrów, w oparciu o dane z badań spełniających wymagania normy ISO/IEC 17025, dokonuje wyspecjalizowana jednostka weryfikująca, posiadająca kompetencje do stosowania Ogólnego Protokołu Weryfikacji ETV, potwierdzone akredytacją na zgodność z normą ISO/IEC 17020 dla jednostki inspekcyjnej typu A.

Na trzeci kwartał 2016 r. zaplanowano opublikowanie nowej normy technicznej ISO 14034 *Environmental management – Environmental technology verification (ETV).* Dokument ten został opracowany przez Grupę Roboczą, w ramach Komitetu Technicznego ISO TC 207, której członkami są m.in. przedstawiciele akredytowanych przez PCA jednostek inspekcyjnych. Norma określać będzie m.in. zasady, procedury i wymagania prowadzenia weryfikacji technologii środowiskowych.

Świadectwa weryfikacji EU ETV wydawane przez jednostkę weryfikującą są rejestrowane przez służby Komisji Europejskiej, otrzymują odpowiedni numer i są zamieszczane w dedykowanym portalu internetowym. Komisja Europejska, w ramach Międzynarodowej Grupy Roboczej ds. ETV, współpracuje z krajami, w których działają systemy ETV nad zapewnieniem wzajemnej uznawalności rezultatów weryfikacji ETV. Uzgodniono, że normalizacja procedury ETV, w formie standardu technicznego ISO, będzie skutecznym sposobem zapewnienia, że jednostki prowadzące weryfikacje ETV na świecie, stosować będą jednolitą, miarodajną i wiarygodną procedurę. Ponieważ zapewnienie wysokiej jakości i bezstronności są kluczowymi wartościami stanowiącymi o sukcesie ETV, ustalono, że wraz z opublikowaniem normy rozpoczęte zostaną prace nad przygotowaniem dodatkowych dokumentów, w postaci np. raportu technicznego lub specyfikacji technicznej, mających uzupełnić kwestie oceny zgodności. Równolegle kontynuowane są prace nad nowelizacją Ogólnego Protokołu Weryfikacji.

Polskie Centrum Akredytacji monitoruje prace nad nowelizacją oraz wdrożeniem ww. dokumentów. Informacja o ewentualnej zmianie wymagań akredytacyjnych dla akredytowanych lub zainteresowanych akredytacją w obszarze ETV, jednostek inspekcyjnych zostanie opublikowana na stronie internetowej PCA.

Polskie Centrum Akredytacji do dziś udzieliło akredytacji do prowadzenia weryfikacji ETV trzem jednostkom inspekcyjnym. W trakcie realizacji są kolejne procesy akredytacji.

9.4 Decyzje podjęte podczas EA General Assembly

W dniach 25–26 maja 2016 r., w Windsorze, odbyło się 37. Zgromadzenie Ogólne European co-operation for Accreditation (EA).

Zadaniem Zgromadzenia Ogólnego jest, między innymi, ustalanie i zatwierdzanie polityk, strategii i kierunków rozwoju działalności akredytacyjnej, podejmowanie decyzji w sprawach członkostwa, zatwierdzanie porozumień z innymi organizacjami (np. pomiędzy EA z Komisją Europejską i EFTA, pomiędzy ILAC z ISO, IEC, UNIDO czy WADA), powoływanie i odwoływanie komitetów technicznych, działających w ramach tych organizacji, zatwierdzanie raportów, planów pracy komitetów oraz zatwierdzanie finansów.

Podczas majowego spotkania podjęto szereg rezolucji. Jedną z ważniejszych, z punktu widzenia funkcjonowania PCA oraz znaczenia dla rozwoju systemu oceny zgodności w Polsce była **decyzja o ponownym wyborze Dyrektora PCA, Lucyny Olborskiej na członka Komitetu Wykonawczego EA** (EA Executive Committee) – EA Resolution 2016 (37) 02. L. Olborska poprzednio funkcję tę pełniła od listopada 2012 roku. Obecna kadencja upływa 1 stycznia 2018 r.

Komitet Wykonawczy EA jest najwyższym organem doradczym EA. Jego skład zapewnia właściwy dostęp do technicznej wiedzy eksperckiej oraz wiedzy z zakresu zarządzania i wdrażania polityk. Do najważniejszych zadań Komitetu należy m.in. nadzorowanie działalności EA pomiędzy posiedzeniami Zgromadzenia Ogólnego, wdrażanie podjętych decyzji oraz zapewnienie bezpośredniego kontaktu z poszczególnymi dyrektoriatami (DG) Komisji Europejskiej w zakresie wykorzystania akredytacji w obszarach regulowanych. Wybór Dyrektor Lucyny Olborskiej jest jednym z najwyższych wyróżnień organizacji międzynarodowych.

Poniżej pozostałe istotne rezolucje

EA Resolution 2016 (37) 04 – w oparciu o rekomendację Komitetu Wykonawczego EA, zatwierdzono pakiet dotyczący akredytacji do celów notyfikacji (Accreditation for notification package, AfN). Zawiera on listę preferowanych zharmonizowanych norm (dokument EAGA(16)37), rekomendowanych przez EA do stosowania przez EA oraz jej członków, w zakresie akredytacji do celów notyfikacji (ostateczna lista zostanie zawarta w znowelizowanym dokumencie EA-2/17 INF:2014 *EA Document on Accreditation for Notification Purposes.*

EA Resolution 2016 (37) 05 – podjęto decyzję, że Komitet ds. Harmonizacji Horyzontalnej rozpocznie prace zmierzające do nowelizacji EA-2/17 INF: 2014 – *EA Document on Accreditation for Notification Purposes* oraz o zmianie statusu dokumentu z informacyjnego na obowiązkowy.

EA Resolution 2016 (37) 30 – decyzje w sprawie objęcia wielostronnym porozumieniem EA MLA akredytacji organizatorów badań biegłości (PTP), według ISO/IEC 17043, będą podejmowane przez EA Mulitateral Agreement Council (EA MAC) od kwietnia 2017 r. (pod warunkiem, że do tego czasu co najmniej trzech członków EA pozytywnie przejdzie ewaluację równorzędną i otrzyma rekomendację MAC).

(Uwaga PCA: W związku z tym, że we wrześniu odbędzie się druga część ewaluacji PCA w ramach EA MLA, obejmująca badania, w tym medyczne oraz organizatorów badań biegłości, zakładamy, że Polskie Centrum Akredytacji będzie w grupie pierwszych sygnatariuszy porozumienia EA MLA w zakresie akredytacji PTP).

EA Resolution 2016 (37) 43 – przyjęto następujące dokumenty IAF do obowiązkowego stosowania przez wszystkich członków EA:

- IAF MD 12: 2016 – *Accreditation Assessment of Conformity Assessment Bodies with Activities in Multiple Countries, Issue 2;*
- IAF MD 19:2016 *IAF Mandatory Document for the Audit and Certification of a Management System operated by a Multi-Site Organization where application of site sampling is not appropriate.*

10 Porozumienie o współpracy z węgierską jednostką akredytującą

Dyrektor Polskiego Centrum Akredytacji, Lucyna Olborska oraz Miklós Devecz, dyrektor węgierskiej jednostki akredytującej (National Accreditation Authority – NAH) 18 maja 2016 r., podczas wizyty w PCA, podpisali porozumienie o współpracy pomiędzy PCA i NAH. Celem porozumienia jest wymiana informacji na temat akredytacji jednostek oceniających zgodność, w tym: wymagań akredytacyjnych, procedur i instrukcji, wymiana doświadczeń w zakresie wdrażania międzynarodowych norm i wytycznych, a także wzajemny udział w szkoleniach, konferencjach i warsztatach organizowanych dla auditorów i ekspertów prowadzących procesy akredytacji i nadzoru jednostek oceniających zgodność.

Strony porozumienia zobowiązały się też do promocji udziału akredytowanych laboratoriów w organizowanych porównaniach międzylaboratoryjnych i programach badań biegłości, wymiany auditorów i ekspertów w wybranych obszarach oraz wzajemnych obserwacji realizowanych ocen. Współpraca pomiędzy PCA i NAH realizowana będzie w oparciu o wymagania i wytyczne organizacji międzynarodowych, w tym: *European co-operation for Accreditation*, *International Accreditation Forum*, *International Laboratory Accreditation Cooperation*.

11 Panel PCA podczas II Europejskiego Forum Jakości

17 marca 2016 roku odbył się w Warszawie II Europejski Kongres Jakości „Jakość. Po prostu". Organizatorem spotkania była Fundacja QUALITAS, której głównym celem jest wspieranie i promowanie idei jakości oraz dobrych praktyk w biznesie. Przesłanie Kongresu wpisuje się w założenia statutowe Polskiego Centrum Akredytacji stąd w agendzie spotkania znalazł się panel z udziałem PCA. Poprowadził go Tadeusz Matras, Zastępca Dyrektora PCA, a uczestniczyli w nim przedstawiciele wszystkich zainteresowanych stron:

- Katarzyna Hatowska, Kierownik Zakładu Certyfikacji w Instytucie Techniki Budowlanej;
- Michał Rzytki, Naczelnik Wydziału Rolnictwa Ekologicznego w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi;
- Jacek Strykowski, Pełnomocnik Zarządu ds. Systemów Zarządzania KSC S.A. z Krajowej Spółki Cukrowej S.A.;
- Krzysztof Woźniak, Kierownik Biura ds. Akredytacji w PCA/ Kierownik Działu Akredytacji Inspekcji, Certyfikacji Wyrobów i Osób.

Spotkanie rozpoczął referat Krzysztofa Woźniaka „Jakość – nieodłączny atrybut akredytacji", który stanowił doskonały merytoryczny fundament do kolejnego punktu, jakim była dyskusja z zaproszonymi gośćmi. Po przedstawieniu podstawowych informacji o roli akredytacji w procesie kształtowania jakości usług i wyrobów, omówił definicje oraz główne cele działań, wyznaczone przez normę ISO 9000:2015.

– *Akredytacja jest dowodem, w postaci formalnego potwierdzenia kompetencji działania. Jeżeli jednostka jest akredytowana i świadczy usługi, to formalnie mamy obowiązek honorowania akredytowanych badań i certyfikowanych wyrobów przez władze krajów członkowskich* UE – powiedział K. Woźniak przechodząc do omawiania korzyści wynikających z akredytacji. Do korzyści zaliczył m.in: akredytowana certyfikacja wpływa na utrzymanie jakości wyrobów i usług oraz kompetencję personelu; bazowanie na wiarygodnych wynikach badań – co jest szczególnie ważne w obszarach związanych z podejmowaniem decyzji w sprawach bezpieczeństwa, zdrowia i środowiska; akredytacja przyczynia się do likwidacji barier w handlu poprzez wzajemne uznawanie procedur oceny zgodności, stanowi pomoc techniczną dla władz państwowych przy ocenie jednostek, które mają być wyznaczone do określonych działań, gwarantuje precyzyjne pomiary i badania prowadzone zgodnie z najlepszą praktyką, ogranicza liczbę wadliwych wyrobów, wreszcie zmniejsza ryzyko w relacjach biznesowych.

Po tej części odbyła się dyskusja panelowa, w której określono, jaką rolę spełnia akredytacja w obszarze regulowanym. To nie tylko potwierdzenie kompetencji jednostek i potwierdzenie zgodności. Jednostki akredytowane dostarczają regulatorom wiarygodnych i miarodajnych wyników, które – często – są podstawą do podejmowania kluczowych decyzji administracyjnych. O tym, co przesądza o wyborze przez regulatora akredytacji jako formy weryfikacji kompetencji jednostek oceniających zgodność, np. w przypadku laboratoriów urzędowych, które funkcjonują w strukturach Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, wyjaśniał Michał Rzytki. Przedstawiciel MRiRW wyraźnie podkreślił, że system akredytacji jednostek jest dla ministerstwa ogromnym ułatwieniem, bo nie wymusza tworzenia własnego systemu potwierdzania kompetencji. Urzędy i instytucje państwowe bazują tylko na wynikach akredytowanych podmiotów i takie podejście w zupełności spełnia oficjalne wymagania prawne w tym zakresie. Eksporterzy nie napotykają na żadną barierę wysyłając swoje produkty rolne do krajów UE.

Krzysztof Woźniak, odpowiadając na pytanie prowadzącego, wyjaśnił, że akredytacja w obszarach regulowanych jest szczególnym zadaniem dla jednostki akredytującej. Wynika nie tyle z normy, co z innych konkretnych uregulowań prawnych, wzbogacających funkcjonowanie jednostki i stawiające przed nią specyficzne dla branży wymagania.

W dalszej części dyskusji uczestnicy wykazali, w jaki sposób akredytacja przekłada się na konkretne korzyści. Wyraźnie podzielili korzyści na te dla jednostki akredytowanej i te dla konsumenta. Korzyścią dla jednostki akredytowanej jest pozycja i wiarygodność na rynku, a dla konsumenta pewność, że usługa czy produkt spełniają wymagania odpowiednich norm.

Akredytacja i certyfikacja wyrobów i systemów funkcjonuje nie tylko w obszarach regulowanych – również w obszarach dobrowolnych i to zjawisko potwierdza wy-

soki poziom świadomości konsumentów. Na rynku funkcjonuje bardzo wiele certyfikatów, wiąże się to z faktem, że dokumenty takie wystawiane są również przez nieakredytowane jednostki oceniające zgodność. Dlaczego są klienci, którzy korzystają z usług jednostek nieakredytowanych? Bo tak jest taniej. Jednak coraz wyższa świadomość klientów eliminuje z rynku lub przynajmniej ogranicza liczbę takich podmiotów.

O tym, w jaki sposób jednostka akredytująca dba o to, by informacja o akredytowanych podmiotach była szeroko dostępna mówił Krzysztof Woźniak. Dokumenty wydawane przez jednostki akredytowane powinny być wyraźnie oznaczone, powinny zawierać nazwę jednostki, która wydała certyfikat. Informacje o wszystkich jednostkach akredytowanych, w tym o zakresie akredytacji, są zamieszczone na stronie PCA (www.pca.gov.pl). Każdy może łatwo i szybko sprawdzić zgodność informacji na certyfikacie ze stanem faktycznym.

O tym, jak fakt akredytacji wpływa na postrzeganie jednostki przez klientów, mówiła Katarzyna Hatowska. Działalność certyfikacyjna ITB odbywa się głównie w obszarze regulowanym. Gdyby ITB nie był jednostką akredytowaną nie mógłby świadczyć takich usług. Instytut ma również klientów spoza UE (np. z Białorusi), którzy chcą wejść ze swoimi wyrobami na szeroki rynek europejski. Certyfikat na wyrób, to dla producenta przepustka na rynek krajowy i unijny, a dla jednostki potwierdzającej zgodność istota działalności.

Zapytany o motywację w wyborze akredytowanej jednostki potwierdzającej zgodność Jacek Strykowski, przedstawiciel Krajowej Spółki Cukrowej, jednoznacznie wskazał wiarygodność badań, pozycję na rynku, jak również wymagania sieci handlowych. Ponadto posiadanie certyfikatu na wyrób, wystawionego przez jednostkę akredytowaną daje producentowi silniejszą pozycję w przypadku sporów reklamacyjnych.

Końcowym wnioskiem, potwierdzonym przez wszystkich uczestników, był apel o szerszą akcję edukacyjną w zakresie znaczenia akredytacji i certyfikacji dla konsumentów.

PCA na targach EuroLab 2016

Seminarium „Nowelizacja normy ISO/IEC 17025" podczas 18. targów EuroLab

Na 12 kwietnia 2016 r. – pierwszy dzień 18. Międzynarodowych Targów Analityki i Technik Pomiarowych EuroLab 2016 – Polskie Centrum Akredytacji zaprosiło przedstawicieli środowiska laboratoriów na seminarium zatytułowane „Nowelizacja normy ISO/IEC 17025. Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących".

Zapowiedź zmian w normie ISO/IEC 17025 wzbudza w środowisku laboratoriów ogromne zainteresowanie już od kilkunastu miesięcy. Należało więc oczekiwać, że zapowiedź zorganizowania przez PCA seminarium na ten temat spotka się z dużym zainteresowaniem. Frekwencja na seminariach organizowanych przez PCA, podczas poprzednich edycji targów EuroLab, zawsze przekraczała pojemność sal przygotowanych przez organizatorów targów. W tym roku chętnych było tak wielu, że spora grupa nie tylko zajęła miejsca stojące i siedzące na podłodze, ale wręcz nie zmieściła się w sali.

Dyrektor PCA, Lucyna Olborska – witając uczestników – powiedziała, że w poprzednich latach, podczas seminariów, eksperci z Polskiego Centrum Akredytacji starali się przedstawiać najnowsze zmiany w dokumentach regulujących relacje pomiędzy jednostką akredytującą a laboratoriami oraz opisujących zadania laboratoriów akredytowanych. W tym roku nikt nie miał wątpliwości, że uczestnikom seminarium należy przybliżyć propozycje zmian w najważniejszym dla nich dokumencie, jakim jest norma ISO/IEC 17025.

Seminarium prowadzili: Tadeusz Matras, zastępca dyrektora PCA oraz Hanna Tugi, kierownik Działu Akredytacji Badań i Certyfikacji Żywności i Andrzej Kober, kierownik Działu Akredytacji Badań Mechanicznych i Fizycznych, którzy omówili – w sześciu blokach tematycznych – proponowane kierunki i zakres zmian wymagań normy:

1. Harmonogram i dotychczasowe wyniki prac Grupy ISO/CASCO WG 44.
2. Struktura znowelizowanej normy ISO/IEC 17025 – podejście procesowe.
3. Istotne zmiany wymagań dotyczących organizacji i zarządzania.
4. Zmiany wymagań w odniesieniu do działalności technicznej.
5. Pobieranie próbek w działalności laboratoriów wg znowelizowanych wymagań normy ISO/IEC 17025.
6. Doprecyzowanie zasad zapewnienia spójności pomiarowej w działalności laboratoriów wzorcujących i badawczych.

Tadeusz Matras omówił genezę nowelizacji i tryb oraz gremia krajowe i międzynarodowe, które procedowały zmiany w normie. Już w sierpniu 2015 r., na spotkaniu Grupy Roboczej ISO/CASCO WG44, rozpatrzono 1100 uwag, które zgłoszono do projektu nowelizacji normy. W trakcie posiedzenia analizowano uwagi i oczekiwania skierowane do Grupy w odniesieniu do konieczności przyjęcia rozstrzygnięcia co do objęcia zakresem normy pobierania próbek wykonywanego w celach innych niż analizy, a tym samym ustanowienie w normie wymagań dla jednostek, których jedyną zasadniczą działalnością (stand-alone-activity) jest pobieranie próbek. W wyniku dyskusji nie uzyskano konsensusu co do włączenia do projektu normy ISO/IEC 17025 wymagań dla takiego rodzaju działalności i postanowiono opracować pytania oraz skierować je oficjalnie w formie ankiety do wszystkich członków WG 44, w celu pozyskania reprezentatywnego stanowiska zainteresowanych stron w sprawie objęcia wymaganiami normy pobierania próbek. Uzyskane odpowiedzi będą podstawą do podjęcia decyzji w odniesieniu do kierunku nowelizacji wymagań normy w obszarze wymagań dotyczących pobierania próbek. Grupa WG 44 ustaliła także zasady dalszych prac zmierzających do opracowania projektu CD1. Powołano zespół roboczy do przygotowania projektu w oparciu o projekt WD2 i wyniki prac bieżącego Posiedzenia Grupy. Projekt CD1 zostanie przekazany do opiniowania i głosowania zainteresowanym stronom, za pośrednictwem krajowych komitetów normalizacyjnych. Jednocześnie, spośród członków WG 44 powołano tymczasową grupę redakcyjną, która na podstawie uwag zgłoszonych do projektu CD1 przygotuje kolejny projekt normy ISO/IEC 17025.

Prace nad nowelizacją jeszcze się nie zakończyły, przewidzianych jest kilka posiedzeń komitetu złożonego z przedstawicieli jednostek normalizacyjnych, akredytujących, administracji państwowych, laboratoriów i przemysłu. Grupa zakłada, że uzgodniona nowa wersja normy ISO/IEC 17025 będzie opublikowana w III kwartale 2017 roku, a na kolejne 3 lata ustalony jest proces wdrażania postanowień normy.

W prezentacji T. Matras przedstawił też założenia nowelizacji dokumentu ISO/IEC 17025, z czego najważniejsze to:

1. Struktura normy zgodna ze strukturą norm serii ISO 17000, dotyczących oceny zgodności.
2. W treści normy wymagania wspólne dla norm serii ISO 17000 (np. dot. poufności informacji) są formułowane w zakresie i z zastosowaniem języka przyjętego jako obowiązkowy przez Komitet ISO/CASCO.
3. Treść normy zawiera: wymagania – poprzedzone określeniem „shall", zalecenia – „should", dopuszczenia – „may" i możliwości – „can".
4. W nowej strukturze normy są wykorzystane wymagania dotychczasowej normy, uzupełnione, zaktualizowane (terminologicznie) i dostosowane do aktualnych potrzeb i stanu rynku usług laboratoryjnych.
5. Większość uwag dotychczasowej normy jest uwzględniona jako wymagania (unikanie pozostawiania w treści normy uwag).
6. W nowelizacji normy zostanie rozstrzygnięta kwestia pobierania próbek, jako elementu działalności laboratoryjnej.

W dalszej części spotkania prowadzący omówili zmiany proponowane w poszczególnych obszarach normy; zarówno w sferze pojęciowej, jak i interpretacyjnej. Dużo uwagi norma poświęca zachowaniu spójności pomiarowej. To bardzo ważny element wiarygodności wyników badań i pomiarów. Norma ustala zasady budowania i wykazywania spójności pomiarowej, również w przypadkach, gdy nie ma technicznej możliwości ustanowienia powiązania wyników pomiarów z systemem jednostek SI. Innymi obszarami, szeroko omawianymi, były znowelizowane zasady współpracy z klientami i dostawcami oraz wybór, weryfikacja i walidacja metod.

Nowe postanowienia zapisano też w sformułowaniach dotyczących wymagań w zakresie ustanowienia i wdrożenia procesów w działalności laboratoryjnej, w tym w zakresie pobierania próbek, szacowania niepewności pomiaru, zapewnienia jakości wyników – tutaj nastąpiła szczególnie istotna zmiana: dotyczy nie tylko zapewnienia jakości wyników badań i wzorcowań, ale też wyników wszystkich czynności objętych działalnością laboratoryjną, w obszarze której wdrożono system zarządzania zgodny z wymaganiami normy ISO/IEC 17025.

Podczas seminarium omówiono szczegółowo dużo więcej zmian proponowanych w normie ISO/IEC 17025. W niniejszej relacji opisaliśmy tylko wybrane fragmenty i aspekty zmian. W celu wzbogacenia wiedzy na ten temat zachęcamy zainteresowanych do sięgnięcia po materiał szczegółowo pokazujący zmiany w poszczególnych rozdziałach normy. Plik PDF, zatytułowany „Prezentacja z targów EuroLab 2016", zamieszczony jest w zakładce „Aktualności" na stronie internetowej www.pca.gov.pl Polskie Centrum Akredytacji zaprasza również na szkolenie „Nowelizacja normy ISO/IEC 17025. Kierunki zmian wymagań."

13 Światowy Dzień Akredytacji – 9 czerwca

Akredytacja – globalne narzędzie wspierające politykę publiczną

Światowemu Dniu Akredytacji (ang. World Accreditation Day, WAD) patronują dwie organizacje: ILAC – International Laboratory Accreditation Cooperation i IAF – International Accreditation Forum. Tegorocznym hasłem jest „Akredytacja: globalne narzędzie wspierające politykę publiczną". Światowy Dzień Akredytacji obchodzony jest już po raz dziewiąty. W każdym roku przyświeca mu inne hasło.

I tak w 2015 roku uznano, że najwłaściwszym będzie „Akredytacja: wspieranie opieki zdrowotnej i społecznej". Temat ten wybrano by pokazać, że świadczenie skutecznej opieki zdrowotnej i społecznej jest jednym z największych wyzwań współczesnego świata, a jej rola i złożoność wciąż rośnie. Opieka zdrowotna i socjalna, podobnie jak pozostałe sektory, dąży do świadczenia usług zrównoważonych pod względem jakościowym, ekonomicznym i środowiskowym, ukierunkowanych na osiągnięcie wysokiego poziomu usług. Akredytacja jest właśnie tym narzędziem, które je wspiera.

„Akredytacja: wsparcie dla bezpieczeństwa energetycznego" to przewodnie hasło WAD w roku 2014 r. Dostarczając energię należy mieć na uwadze zaspokojenie potrzeb obecnego społeczeństwa, bez negatywnego wpływu na przyszłe pokolenia. Jest to związane z eksploatacją surowców energetycznych, ich magazynowaniem, przetwarzaniem oraz przesyłaniem do odbiorców uzyskanej z nich energii. Zadaniem władz państwowych jest zatem nie tylko zapewnienie warunków dla nieprzerwanych dostaw energii, ale też bezpieczeństwa jej użytkownikom. Zrealizowanie tych celów jest możliwe m. in. poprzez ustanowienie obowiązku posiadania certyfikatu akredytacji dla laboratoriów, jednostek inspekcyjnych i jednostek certyfikujących.

WAD w 2013 roku odbył się pod hasłem „Akredytacja: wsparcie światowego handlu". Obecnie, dzięki globalizacji możemy korzystać z szerokiej gamy wyrobów i usług dostarczanych z różnych państw. W zmieniających się uwarunkowaniach gospodarczych ważne jest, aby różna interpretacja tych samych przepisów i norm nie stanowiła technicznych barier utrudniających, czy też uniemożliwiających międzynarodowy obrót towarów i usług. Występuje w związku z tym harmonizacja wymagań poprzez akredytację. Akredytacja jest narzędziem, które pomaga przedsiębiorstwom, nie tylko w skutecznym i efektywnym spełnianiu wymagań przepisów i norm, ale także w uzyskaniu przewagi nad konkurencją.

Z kolei w 2012 roku, instytucje patronujące Światowemu Dniu Akredytacji uznały, że priorytetem powinno być bezpieczeństwo wody przydatnej do spożycia przez ludzi i żywności. Stąd hasło „Akredytacja: wsparcie dla zapewnienia bezpiecznej żywności i czystej wody pitnej". Rozwinięcie tego hasła ma pokazać znaczenie akredytacji w tym obszarze. Konsumenci coraz częściej zwracają uwagę na kraj pochodzenia, źródło i skład mineralny wody butelkowej, a także wpływ na środowisko i etykę handlową, związaną ze spożywanymi produktami. Mając na uwadze powyższe czynniki ważne jest, aby konsumenci mieli zaufanie do bezpieczeństwa i jakości spożywanej przez nich żywności i wody. Zaufanie to jest uzyskiwane poprzez zastosowanie systemów akredytacji badań wody i żywności.

Powyższe tematy to tylko kilka przykładów haseł potwierdzających, jak ważną rolę pełni akredytacja w niemal wszystkich obszarach życia.

Zapowiadając zbliżający się tegoroczny Światowy Dzień Akredytacji przewodniczący IAF, Xiao Jianhua oraz przewodniczący ILAC, Pete Unger wydali wspólny komunikat, w którym wyjaśniają ideę zawartą w tegorocznym haśle „Akredytacja: globalne narzędzie wspierające politykę publiczną". Hasło koncentruje się na wsparciu jakie daje akredytacja we wszystkich obszarach sektora publicznego. W tym aspekcie akredytacja jest globalnym narzędziem, którego zadaniem jest pomoc w realizacji zadań władz lokalnych, krajowych i międzynarodowych. Normy, ocena zgodności i akredytacja są czynnikami wsparcia rynku, które mogą być stosowane przez instytucje administracji publicznej w obszarach dotyczących bezpieczeństwa publicznego, ochrony środowiska, zapewnienia sprawnie i skutecznie działającego rynku, zaufania społecznego czy zapobiegania nadużyciom. Możliwe są cztery podstawowe sposoby korzystania z akredytacji oraz różnych form oceny zgodności przez sektor publiczny:

1. Administracja publiczna może wspomóc doskonalenie działalności biznesowej, zachęcając do korzystania z oceny zgodności, czego skutkiem jest minimalizacja ryzyka związanego z dostarczaniem towarów i usług oraz promocja handlu.
2. Akredytowane wyniki oceny zgodności mogą pomóc organom administracji publicznej w osiąganiu i wprowadzaniu w życie polityk rządu.
3. Ocena zgodności jest wykorzystywana przez organy administracji publicznej w opracowywanych ustawach.
4. Administracja publiczna może udoskonalić swoje funkcjonowanie poprzez stosowanie oceny zgodności we własnych strukturach.

W celu pokazania możliwości zastosowania akredytowanych wyników oceny zgodności, opracowano stronę www.publicsectorassurance.org, gdzie zaprezentowano działania w zakresie wykorzystania systemów oceny zgodności w krajach na całym świecie. Oto kilka wybranych przykładów efektywnego świadczenia usług publicznych.

Stany Zjednoczone – uchwalono ustawy wprowadzające akredytację resortu obrony, które oznaczają zmiany dla wojska na wszystkich poziomach, w tym wymóg certyfikacji i ustanowienia jednolitych standardów zawodowych kadry sił zbrojnych.

Szwecja – zgodnie z odpowiednim rozporządzeniem, administracja rządowa zobowiązana jest do konsultowania ze szwedzką jednostką akredytacyjną (SWEDAC) wszystkich regulacji dotyczących systemu oceny zgodności.

Anglia – rząd stawia na rozwój medycyny genomicznej, a więc rozwój akredytowanych laboratoriów genetycznych. Celem takiej polityki jest poprawa zdolności diagnozowania, leczenia i zapobiegania chorób oraz zapewnienie wysokiej jakości spersonalizowanej opieki dla wszystkich pacjentów.

Francja – od 2009 roku obowiązuje prawo nakładające obowiązek akredytacji organów przeprowadzających kontrolę jakości usług hotelowych i przydzielających gwiazdki. Kryteria akredytacji są bardzo rygorystyczne i nowoczesne, czyli powinny wymusić na rynku hotelarskim większą konkurencyjność. Ten aspekt był główną przesłanką ustanowienia obowiązku akredytacyjnego.

Europa – Europejska Agencja Kolejowa (ERA, European Railway Agency) zaleca członkom korzystanie z akredytacji, w celu zapewnienia zgodności standardów infrastruktury kolejowej, energetycznej, sygnalizacji i taboru. Akredytacja systemów krajowych zwiększa wzajemne zaufanie i zdecydowanie poprawia bezpieczeństwo pasażerów i przewożonych towarów.

W każdym roku, w ramach obchodów Światowego Dnia Akredytacji, w ponad 90 krajach odbywają się liczne wydarzenia, kampanie prasowe, warsztaty i seminaria, których celem jest zwiększenie świadomości na temat roli akredytacji w gospodarce i życiu codziennym obywateli. Także PCA co roku w uroczysty sposób obchodzi Światowy Dzień Akredytacji promując jednocześnie system oceny zgodności. Na stronie internetowej zamieszczane są informacje, broszury oraz filmy promujące WAD, w prasie zamieszczane są artykuły na ten temat, prowadzone są seminaria (np. podczas targów EuroLab), jak również organizowane są konferencje z udziałem wszystkich zainteresowanych stron. W tym roku, przybliżyliśmy tegoroczne hasło Światowego Dnia Akredytacji na naszej stronie, a także w artykule opublikowanym w 3. numerze dwumiesięcznika LAB Laboratoria, Aparatura, Badania. W drugiej połowie roku, z okazji Dnia Akredytacji, ale także w związku z 15-leciem istnienia Polskiego Centrum Akredytacji, planowana jest konferencja dla przedstawicieli klientów, auditorów oraz władz centralnych.

14 Przegląd mediów w zakresie publikacji dotyczących akredytacji

Przegląd polskiej prasy i mediów internetowych daje wiele dowodów na niezbędność akredytacji i potwierdzania kompetencji jednostek oceniających zgodność. Informacje prasowe dostarczają wiedzy o obszarach i dziedzinach życia, w których badania produktów przez akredytowane laboratoria wpływają na poprawę jakości naszego codziennego życia. To dzięki wprowadzonemu systemowi akredytacji, którego celem jest potwierdzenie kompetencji jednostek oceniających zgodność, konsumenci mogą mieć zaufanie do treści informacji zamieszczanych na opakowaniach produktów żywnościowych, komunikatów o jakości wód pitnych, czy w kąpieliskach oraz bez obaw o sprawność silników tankować paliwo na stacjach benzynowych.

W okresie pierwszych pięciu miesięcy 2016 roku monitorowaliśmy polską prasę, w której znalazły się zapisy dotyczące działalności PCA. Ich liczba przekroczyła poziom sześciu tysięcy. Wybraliśmy kilkanaście, które prezentujemy poniżej.

agropolska.pl – 4.01.2016 r.

Portal agropolska.pl pisze o akredytacji kolejnych metod badawczych w rzeszowskim centrum badawczym Nestlé. W artykule Rzeszowskie Centrum Badawcze Nestlé stawia na rozwój. Autor podkreśla, jak ważna – dla bezpieczeństwa konsumentów – jest pewność jakości artykułów, spożywczych. Pewność wysokiej jakości produktów Nestle gwarantują akredytowane metody badawcze. W 2014 roku Laboratorium Chemiczne uzyskało akredytację Polskiego Centrum Akredytacji dla sześciu wniosków. W październiku 2015 r., w wyniku pozytywnej oceny PCA, rozszerzono zakres akredytacji o kolejne metody mikrobiologiczne służące do badania jakości mikrobiologicznej próbek wody, metodę oznaczania mikotoksyn: Aflatoksyny B1, B2, G1, G2, oraz Ochratoksyny A, a także dwie metody analizy suchej masy.

LAB 1/2016

W pierwszym tegorocznym numerze dwumiesięcznika LAB – Laboratoria, Aparatura, Badania, redakcja zapowiada seminarium PCA podczas zbliżających się targów EuroLab (Warszawa, 12 –14 kwietnia 2016 r.). Zamieszczony został artykuł na temat nowelizacji normy ISO/IEC 17025 *Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących*, w którym omówione zostaną założenia proponowanych zmian wymagań.

Kurier Szczeciński – 3.02.2016 r.

W artykule „Laboratorium akustyczne PLK z akredytacją" redakcja dziennika opisuje korzyści wynikające z akredytacji uzyskanej przez laboratorium akustyczne PKP PLK. Niezbędne dla spółki pomiary hałasu będą szybsze i tańsze niż ich zlecanie firmom zewnętrznym.

– PLK, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, musi co 5 lat wykonać pomiar hałasu na liniach kolejowych prowadzących ruch powyżej 30 tysięcy pociągów w ciągu roku – przypomina Ewa Makosz, dyrektor Biura Ochrony Środowiska w PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. – Obecnie dotyczy to około 1200 km linii kolejowych. Wyniki pomiaru hałasu są dla PLK także niezbędne do uzyskania decyzji środowiskowej, kluczowego dokumentu umożliwiającego realizację inwestycji.

LAB 2/2016

W drugim tegorocznym numerze dwumiesięcznika LAB – Laboratoria, Aparatura, Badania zamieszczony został artykuł zatytułowany „Zmiany w normie ISO/IEC 17025", omawiający tematykę seminarium zorganizowanego przez PCA podczas targów EuroLab (Warszawa, 12 kwietnia 2016 r.). W poprzednich latach, podczas seminariów, eksperci z Polskiego Centrum Akredytacji starali się przedstawiać najnowsze zmiany w dokumentach regulujących relacje pomiędzy jednostką akredytującą a laboratoriami oraz opisujących zadania laboratoriów akredytowanych. W tym roku nikt nie miał wątpliwości, że uczestnikom seminarium należy przybliżyć propozycje zmian w najważniejszym dokumencie jakim jest norma ISO/IEC 17025.

Dziennik Gazeta Prawna – 23.02.2016 r.

W artykule „Przechowywanie i transport pieniędzy" redakcja DGP przypomina, że od 17 lutego 2016 r. obowiązuje nowa regulacja dotycząca m.in. przedsiębiorców przechowujących lub transportujących pieniądze. Nowe przepisy wymagają m.in. żeby przedsiębiorcy wykorzystywali do przechowywania lub transportowania wartości pieniężnych pomieszczenia i urządzenia posiadające wydany przez uprawnioną jednostkę, tzw. certyfikat zgodności. Certyfikaty takie producenci mogą uzyskać w jednostkach akredytowanych przez Polskie Centrum Akredytacji.

Przyjaciel przy pracy – 2.03.2016 r.

Michał Górski – prezes zarządu Instytutu Technologii Tekstylnych Certex sp. z o.o. – w wywiadzie mówi m.in.: Od samego początku kładziemy duży nacisk na potwierdzenie kompetencji jako jednostka certyfikująca, aby utrzymać zaufanie naszych klientów. [...] Ramy działalności wyznacza z jednej strony posiadana przez naszą jednostkę akredytacja udzielona przez Polskie Centrum Akredytacji, z drugiej nasze spojrzenie na rynek, potrzeby klientów, możliwości osobowe i techniczne. Certyfikaty zgodności pozwalają na uwiarygodnienie wyrobu w łańcuchu dostaw. Jest to szczególnie przydatne wówczas, gdy przedmiot certyfikatu jest jednocześnie półproduktem dla kolejnego producenta. Certyfikat ułatwia wówczas poddanie ocenie wyrobów finalnych i powoduje skrócenie czasu certyfikacji i obniżenie kosztów.

Gazeta Wyborcza – 4.03.2016 r.

Marcin Sztandera w artykule „Mają już akredytację" pisze o akredytacji udzielonej przez Polskie Centrum Akredytacji Laboratorium drogowemu Miejskiego Zarządu Dróg w Kielcach. – Akredytacja jest na cztery lata. Otrzymaliśmy ją po wcześniejszej wnikliwej kontroli urządzeń oraz sposobu prowadzenia badań przez naszych laborantów. To potwierdzenie niezależnego auditora, że u nas wykonywane są one zgodnie z obowiązującymi normami, a wszystkie urządzenia mają odpowiednie atesty – informuje Jarosław Skrzydło, rzecznik MZD. – Do tej pory, gdy robiliśmy badania realizowanych inwestycji, wykonawcy starali się podważyć wyniki, zlecali więc własne ekspertyzy. Teraz, gdy mamy akredytację PCA, w zasadzie takie powtórne badania nie powinny się odbywać – mówi rzecznik.

belchatow.bai.pl – 7.03.2016 r.

Portal informuje, że Laboratorium Zakładu Wodociągów i Kanalizacji „WOD.- KAN." w Bełchatowie otrzymało Certyfikat Akredytacji. Pięcioletnie przygotowania zakończone zostały pełnym sukcesem. Udzielony przez Polskie Centrum Akredytacji (PCA) certyfikat potwierdza, że laboratorium spełnia wymagania międzynarodowej normy ISO/IEC17025:2005 *Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących* oraz posiada wysokie kompetencje merytoryczne i techniczne, gwarantując rzetelność, terminowość i wiarygodność prowadzonych badań zawartych w zakresie akredytacji. Wpisanie bełchatowskiego laboratorium na akredytowaną listę PCA jest kolejnym krokiem podnoszenia bezpieczeństwa w zakresie jakości wody do spożycia, dostarczanej mieszkańcom Bełchatowa z Ujęcia Wody Myszaki.

zdrowie.abc.com.pl – 10.03.2016 r.

Portal informuje: Laboratoria medyczne Synevo obchodzą w 2016 roku jubileusz 10-lecia działalności w Polsce. W ramach sieci funkcjonuje w naszym kraju ponad 90 placówek – laboratoriów i punktów pobrań. Synevo należy do Grupy Medicover. Aby ujednolicić zasady postępowania, wdrożono w firmie system zarządzania jakością zgodny z wymogami normy europejskiej ISO 15189. Certyfikat akredytacji wydany przez Polskie Centrum Akredytacji posiada numer AM 002 i potwierdza zgodność systemu zarządzania Synevo z międzynarodowymi wymaganiami oraz kompetencje i jakość świadczonych usług. Akredytacja obejmuje 7 laboratoriów oraz punkty pobrań.

Ogólnopolska Gazeta Finansowa – 1.04.2016 r.

Gazeta zamieszcza informację o Laboratorium Celnym w Przemyślu i znaczeniu – jakie w tym przypadku – ma akredytacja Polskiego Centrum Akredytacji. Oto fragment tekstu: *Duża, graniczna jednostka Służby Celnej szczyci się posiadaniem doskonałego laboratorium celnego. Bada się w nim wiele różnorodnych materiałów i produktów, które mają przekraczać granicę – przykładowo: ile cukru jest w cukrze czy alkohol jest autentyczny, czy fałszowany, markowa odzież czy azjatyckie podróbki, perfumy od najlepszego producenta, czy farbowana woda z kranu... Mydło i powidło, chemikalia, kosmetyki, farby i nawozy, żywność, tekstylia i skóra, tkaniny i odzież. Na tym wszystkim w Przemyślu się znają i to nie byle jak! Potwierdzeniem najwyższej jakości badań wykonywanych w tak szerokim zakresie jest akredytacja wydana przez Polskie Centrum Akredytacji. Taki certyfikat powoduje automatyczną uznawalność wyników badań na terenie całej Unii Europejskiej. Działa to mniej więcej tak: jeśli w przemyskim laboratorium celnicy stwierdzą, że np. jakaś partia towaru spożywczego z Dalekiego Wschodu nie spełnia unijnych norm, to nie wjedzie ona do*

Unii nie tylko w sąsiedniej Medyce, lecz także nie ma szans przez porty greckie, włoskie, hiszpańskie, lotniska niemieckie czy koleją przez Rumunię albo Bułgarię.

gdos.gov.pl – 15.04.2016 r.

O nowych zadaniach auditorów EMAS, pisze na swych łamach portal Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (gdos.gov.pl). 13 kwietnia 2016 r. odbyła się XI edycja konferencji „Recykling zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego". Tegoroczną edycję Konferencji zdominowały tematy związane z konsekwencjami oraz wyzwaniami dla branży recyclingu, wynikającymi z wprowadzonych zmian prawnych, w tym nowym obowiązkiem auditów zewnętrznych, które prowadzić będą weryfikatorzy środowiskowi EMAS.

Weryfikatorzy środowiskowi są auditorami poświadczającymi, że organizacje zarejestrowane w systemie spełniają wysokie wymagania systemu EMAS. Mają oni markę najlepszych auditorów środowiskowych na rynku. Krajowi weryfikatorzy od lat prowadzą audity zgodności, podlegając w tym zakresie pod nadzór akredytacyjny Polskiego Centrum Akredytacji oraz wymagania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i auditu we Wspólnocie.

Dziennik Bałtycki – 9.05.2016 r.

O zapewnieniu bezpiecznej kąpieli w basenach dzięki badaniom akredytowanym przez PCA pisze PDB w artykule „Pływalnie i baseny będą pod specjalnym nadzorem". Od czerwca obowiązywać będzie rozporządzenie Ministra Zdrowia, które nakazuje zarządcom pływalni utrzymywać wysokie standardy czystości wody. Szczegółowym analizom poddanych będzie kilkanaście parametrów. Dla przykładu pomiary pH wody, potencjał redoks, stężenie chloru wolnego oraz temperatura wody badane mają być co najmniej raz na cztery godziny, a chlor związany nie rzadziej niż raz na dobę. Do tego analizy wody będą musiały być zlecane specjalistycznym laboratoriom, które uzyskały akredytację Polskiego Centrum Akredytacji na wykonywanie badań odpowiadających metodykom referencyjnym analiz wody na pływalniach. Ten sam temat porusza Kurier Lubelski w zamieszczonym w dniu 11.5.2016 r. atykule „Woda będzie czystsza, ale kąpiel droższa" podkreślając konieczność badania wody w laboratoriach akredytowanych przez Polskie Centrum Akredytacji.

15 Szkolenia otwarte i wewnętrzne

Szkolenia otwarte

Harmonogram szkoleń otwartych na 2016 r. dostosowany został do zapotrzebowania określonego w ankiecie, która jak co roku, stanowi podstawę terminarza planowanych spotkań PCA.

Oferta szkoleniowa została rozszerzona o nowe szkolenie PD-16 „Kierunki zmian wymagań w nowelizacji normy ISO/IEC 17025", które cieszy się największym zainteresowaniem. W drugiej połowie roku planowanych jest 5 terminów ww. szkolenia. Głównymi tematami omawianymi podczas spotkania są:

- struktura wymagań znowelizowanej normy – podejście procesowe;
- wymagania dotyczące zasobów, w tym spójność pomiarowa;
- wymagania dotyczące procesów i system zarządzania.

Harmonogram szkoleń otwartych w II połowie roku.

	Temat	Termin
PD-1	System zarządzania w laboratorium. Zadania kierownika ds. jakości i kierownictwa technicznego	7–9.09 7–9.11
PD-2	Audit wewnętrzny w laboratorium	30–31.08 3–4.11
PD-3	Droga do akredytacji PCA. Podstawowe elementy oceny PCA. Procedura akredytacji	18.11
PD-6	System zarządzania w jednostce certyfikującej wyroby wg normy PN-EN ISO/IEC 17065:2013	5–6.09 6–7.12
PD-7	Szkolenie dla auditorów PCA prowadzących ocenę wg normy PN-EN ISO/IEC 17025	19–21.10
PD-9	Szkolenie dla auditorów wiodących PCA	15–17.11
PD-10	System zarządzania w jednostce certyfikującej osoby wg normy PN-EN ISO/IEC 17024:2012	8–9.12
PD-11	System zarządzania w jednostce certyfikującej systemy zarządzania wg PN-EN ISO/IEC 17021-1:2015	11–12.10
PD-12	System zarządzania w laboratorium. Zadania kierownika ds. jakości i kierownictwa technicznego. Audit wewnętrzny w laboratorium	25–28.10 29.11–2.12
PD-15	Metrologia – nadzorowanie wyposażenia pomiarowego w laboratoriach	27–28.08 15–16.12
PD-16	Kierunki zmian wymagań w nowelizacji normy ISO/IEC 17025	26.08, 24.10, 22.11, 25.11, 16.12

Szkolenia wewnętrzne

W II połowie roku zaplanowano szkolenia doskonalące dla auditorów oceniających laboratoria z następujących obszarów:

- Badania pozostałości środków ochrony roślin na potrzeby rolnictwa ekologicznego;
- Badania biologiczne, biochemiczne i mikrobiologiczne materiału roślinnego;
- Badania nieniszczące;
- Badania bezpieczeństwa użytkowania elektrycznego sprzętu do użytku domowego i podobnego;
- Badania ogniowe;
- Badania w obszarze homologacji;
- Badania obiektów inżynieryjnych, w szczególności mostów;
- Badania w obszarze gazów odlotowych i AMS;
- Organizatorzy badań biegłości.

Dodatkowo, w drugiej połowie roku planowane są warsztaty doskonalące dla auditorów technicznych/ekspertów oceniających laboratoria wzorcujące.
Planowane są również szkolenia dla jednostek certyfikujących systemy zarządzania, obejmujące tematykę nowelizacji norm:

- ISO 13485:2016 *System zarządzania Jakością w Sektorze Medycznym;*
- ISO 15378:2015 *System Zarządzania Jakością w Produkcji Bezpośrednich Materiałów Opakowaniowych Produktów Leczniczych z Uwzględnieniem Dobrej Praktyki Wytwarzania (GMP);*
- ISO/IEC 27006:2015 *Wymagania dla jednostek prowadzących audyt i certyfikację systemów zarządzania bezpieczeństwem informacji.*

W przypadku szkoleń dla auditorów oceniających jednostki certyfikujące i inspekcyjne, jak co roku, planowane są spotkania doskonalące dla osób z obszaru oceny jednostek certyfikujących systemy zarządzania, weryfikatorów EMAS i GHG, jednostek certyfikujących osoby, wyroby i jednostek inspekcyjnych. Głównym celem tych szkoleń będzie wypracowanie jednolitego podejścia i harmonizacja działań w ramach ocen prowadzonych w procesach akredytacji i nadzoru laboratoriów oraz jednostek certyfikujących i inspekcyjnych.

16 Akredytacja w liczbach

Na dzień 31 maja 2016 roku zarejestrowanych było 1517 akredytowanych jednostek oceniających zgodność.

1517

AKREDYTOWANE JEDNOSTKI
OCENIAJĄCE ZGODNOŚĆ

W okresie od 2 stycznia do 31 maja 2016 r., PCA udzieliło 34 nowe akredytacje (w tym: 25 dla laboratoriów badawczych, 4 dla laboratoriów wzorcujących, 1 dla laboratorium medycznego, 1 dla jednostki inspekcyjnej, 1 dla jednostki certyfikującej systemy zarządzania, 1 dla jednostki certyfikującej wyroby, 1 dla jednostki certyfikującej osoby) w następujących zakresach:

- laboratoria badawcze: badania akustyczne i hałasu – w tym hałasu spowodowanego przez drgania (A); badania biologicznie i biochemiczne (B); badania chemiczne, analityka chemiczna (C); badania elektryczne i elektroniczne (E); badania kompatybilności elektromagnetycznej (EMC) (F); badania dotyczące inżynierii środowiska (środowiskowe i klimatyczne) (G); badania ogniowe (H); badania w dziedzinie nauk sądowych (I); badania mechaniczne, badania metalograficzne (J); badania mikrobiologiczne (K); badania nieniszczące (L); badania właściwości fizycznych (N); pobieranie próbek (P);
- laboratoria wzorcujące: ciśnienie; napięcie, prąd (DC); napięcie, prąd (AC); rezystancja (DC); czas (przedział czasu); częstotliwość; długość; kąt; geometria powierzchni; analiza gazów;
- laboratoria medyczne: chemia kliniczna i analityka medyczna; hematologia, koagulologia; Immunologia; serologia transfuzjologiczna; pobieranie próbek;
- jednostki inspekcyjne: IH – inspekcje do celów homologacji i dopuszczenia;
- jednostka certyfikująca systemy: systemy zarządzania QMS;
- jednostka certyfikująca wyroby: ocena zgodności w obszarze rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 305/2011 (CPR), decyzja KE: 98/214/WE, 98/598/WE, 98/601/WE;
- jednostka certyfikująca osoby: rzeczoznawcy samochodowi.

Jednocześnie, w tym samym okresie cofnięto 7 akredytacji dla laboratoriów badawczych, 2 akredytacje dla jednostek certyfikujących wyroby oraz 1 akredytację dla jednostki certyfikującej systemy zarządzania. Zawieszono 7 akredytacji dla laboratoriów badawczych oraz 1 akredytację dla jednostki certyfikującej wyroby.

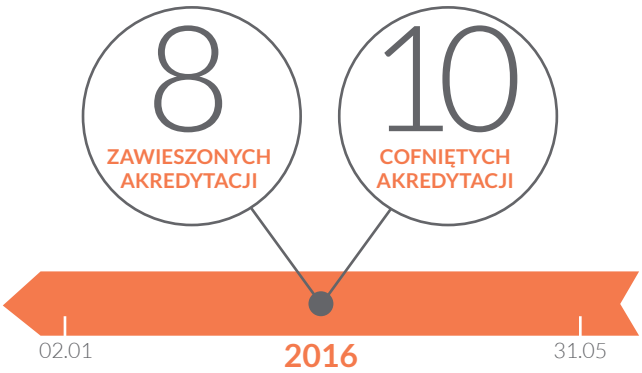

PCA w mediach społecznościowych

Od 2 maja 2016 roku Polskie Centrum Akredytacji można znaleźć na **Facebooku (szukaj: Polskie. Centrum.Akredytacji)** oraz na **Twitterze (szukaj: @PCA_Warszawa)**. Odwiedzając nasze strony będziecie Państwo na bieżąco ze wszystkimi informacjami publikowanymi na **www.pca.gov.pl** oraz innymi przekazami, takimi jak informacje o szkoleniach i spotkaniach. Zapraszamy do śledzenia naszej aktywności na Twitterze i polubienia nas na FB!